

Participation Model for Solving Drug Problems in Broken Families: A Case Study of the Roi Kaen Sarasin Provincial Custer

Napaton Sivarat

Faculty of Law, Rajabhat Mahasarakham University

E-mail: napathon.si@rmu.ac.th , ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-2203-969X>

Received 16/02/2024

Revised 21/02/2024

Accepted 05/03/2024

Abstract

Background and Aims: The family is the source of the formation of habits, thoughts, beliefs, values, and attitudes for families with teenagers, family influence has a direct effect on the development of the child's physical and mental personality. If the family is defective, it will inevitably affect family members. There is a lack of balance in the family, affecting inappropriate personality development, and leading to deviant behavior such as drug addiction, which is a national problem at this moment. This research therefore aims (1) to study the drug problem in divided families in Roi Kaen Sarasin Province. (2) To analyze the causes of the drug problem in broken families in Roi Kaen Sarasin province. (3) To study the impact of the drug problem on broken families in Roi Kaen Sarasin Province. And (4) To present a model for participation in solving drug problems in broken families: a case study of the Roi Kaen Sarasin Province group.

Methodology: Qualitative research with 40 interviews and focus group discussions and thematic analysis and content analysis.

Results: (1) The situation of the drug problem in divided families in Roi Kaen Sarasin province was; (1.1) An increasing number of new addicts are evolving from addicts to dealers. (1.2) People who have undergone drug treatment and are unable to quit and return to using it as before. (1.3) Drug traffickers from neighboring countries are increasingly providing drug services to local drug traffickers. (1.4) There are more new, small drug traffickers. And (1.5) There is the same group of drug traffickers or prisoners who have been released from prison and continue with the same behavior. (2) Causes of drug problems in broken families were (2.1) Arises from knowledge of the situation, (2.2) Causes of being deceived, (2.3) Causes of illness. Ans (2.4) Other causes: Living in an area where the epidemic is occurring. (3) The impact of drug problems on broken families were (3.1) Effects at the individual and family level or on the addict, (3.2) Effects at the family level of

[275]

drug users, (3.3) Impact on society and community, (3.4) National impact. And (4) a model for participation in solving drug problems in broken families were (4.1) Identification of families at risk, (4.2) Creating a support network, (4.3) Creating learning projects. (4.4) Cooperation with experts, (4.5) Defensive strategy planning, (4.6) Access to treatment, (4.7) Empowering families, and (4.8) Long-term support.

Conclusion: The results highlight alarming shifts in drug issues within broken families, including rising addiction-turned-dealing, treatment relapses, and increased involvement of foreign traffickers. Causes range from ignorance to environmental influences. These problems extend beyond families, affecting society and the nation. Effective community intervention is crucial, focusing on risk identification, support networks, education, expert collaboration, and sustained support for families to combat these challenges.

Keywords: Strengthening Community Engagement; Tackling Drug Addiction; Broken Families

รูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

นภธร ศิวรัตน์

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ครอบครัวเป็นแหล่งสร้างนิสัยความคิด ความเชื่อค่านิยม และทัศนคติสำหรับครอบครัวที่มีวัยรุ่น อิทธิพลของครอบครัวจึงมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งทางกายและใจของเด็ก หากครอบครัวมีความบกพร่องก็ย่อมส่งผลกระทบต่อสมาชิกในครอบครัวขาดความสมดุล ในครอบครัว มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมนำไปสู่การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ดังเช่นการติดยาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาของชาติอยู่ในขณะนี้ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (2) เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (3) เพื่อศึกษาผลกระทบของปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ (4) เพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มเป้าหมายจำนวน 40 และทำการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย: (1) สภาพปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ได้แก่ ผู้เสพยาใหม่มีจำนวนมากขึ้นที่พัฒนาตนเองขึ้นจากผู้เสพเป็นผู้ค้า ผู้ที่ผ่านการบำบัดยาเสพติดที่ไม่สามารถเลิกได้กลับมาเสพเหมือนเดิม นักค้ายาเสพติดจากประเทศข้างเคียงมีการจัดส่งบริการยาเสพติดให้นักค้ายาเสพติดในท้องถิ่นมากขึ้น มีนักค้ายาเสพติดหน้าใหม่รายย่อยมากขึ้น และมีนักค้ายาเสพติดกลุ่มเดิมหรือกลุ่มผู้ต้องขังที่พ้นโทษมาทำพฤติกรรมเดิม (2) สาเหตุของปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก ได้แก่ จากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ จากการถูกหลอกลวง จากความเจ็บป่วย จากสาเหตุอื่นที่อาศัยอยู่ในแหล่งที่มีการแพร่ระบาดอยู่ (3) ผลกระทบของปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก ได้แก่ ผลกระทบในระดับบุคคลหรือต่อตัวผู้เสพยา ผลกระทบระดับครอบครัวผู้เสพยาเสพติด ผลกระทบต่อสังคมและชุมชน ผลกระทบระดับประเทศ (4) แนวการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย การระบุนครอบครัวที่มีความเสี่ยง การสร้างเครือข่ายสนับสนุนการจัดทำโครงการการเรียนรู้ ความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ การวางกลยุทธ์การป้องกัน การเข้าถึงการรักษา การเสริมพลังให้ครอบครัว และการสนับสนุนระยะยาว

สรุปผล: ผลการวิจัยเน้นย้ำถึงการเปลี่ยนแปลงที่น่าตกใจในประเด็นยาเสพติดภายในครอบครัวที่แตกแยก รวมถึงการติดยาเสพติดและหันมาค้าขายมากขึ้น การรักษาที่กลับเป็นซ้ำ และการมีส่วนร่วมของผู้ค้ำมนุษย์ชาติต่างชาติที่

เพิ่มขึ้น สาเหตุมีตั้งแต่ความไม่รู้ไปจนถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ปัญหาเหล่านี้ขยายไปไกลกว่าครอบครัว ส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติ การแทรกแซงของชุมชนที่มีประสิทธิผลถือเป็นสิ่งสำคัญ โดยมุ่งเน้นไปที่การระบุความเสี่ยง เครือข่ายการสนับสนุน การศึกษา การทำงานร่วมกันของผู้เชี่ยวชาญ และการสนับสนุนอย่างยั่งยืนสำหรับครอบครัวเพื่อต่อสู้กับความท้าทายเหล่านี้

คำสำคัญ : การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน, การแก้ไขปัญหายาเสพติด, ครอบครัวที่แตกแยก

บทนำ

สถานการณ์ปัญหาและภาพรวมนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสิน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดเผยความรุนแรงของปัญหายาเสพติดจำนวน 309 พื้นที่ อัตราการติดยาเสพติดโดยรวมในระดับปานกลางถึงรุนแรงของภูมิภาคอยู่ที่ร้อยละ 46.30 (143) ยาที่สามารถอยู่ได้ในภูมิภาคขององค์กร ผู้ใช้ยาบ้าเป็นผู้มีส่วนใหญ่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 96.1 (297) หกสิบเอ็ดเปอร์เซ็นต์ของวัยรุ่นตอนปลายและวัยทำงานใช้สิ่งเหล่านี้มากที่สุด (192) แนวทางการป้องกันยาเสพติด กิจกรรมส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการบรรเทาและป้องกันภัยพิบัติมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 72.5 (224) สำนักงานปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งคิดเป็นร้อยละ 14.6 (45) มีหน้าที่จัดการแผนรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ถึงอันตรายจากยาเสพติด การรณรงค์เหล่านี้ดำเนินการโดยองค์กรร้อยละ 97.1 (300) และผลลัพธ์คือการริเริ่มเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดผ่านสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น 96.4 % (298) ในด้านความพยายามแก้ไขปัญหายาเสพติด พบว่าผู้ค้าและผู้ติดยาร้อยละ 63.4 (196) ได้รับการติดตามดูแล และจัดกิจกรรมบำบัดรักษา ผู้ติดยาร้อยละหกสิบแปดได้รับการรักษาฟื้นฟู (188) ปัญหาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในท้องถิ่น ได้แก่ ขาดความร่วมมือจากผู้นำที่ปกปิดข้อมูลมากถึงร้อยละ 62.8 (194) กฎหมายหรือข้อบังคับที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ไม่ชัดเจน (ร้อยละ 34.6) และขาดการสนับสนุนจากกรมนโยบายซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25.6 ของทั้งหมด (79) ส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้แก่ ประการแรก มีนโยบายการป้องกันและแก้ไขผ่านขั้นตอนแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในชุมชน ประการที่สอง การใช้โครงสร้างชุมชนขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติด ครอบครัวได้รับการยกย่องจากกองทุนแม่ธรรมาธิว่าเป็นสถาบันพื้นฐานที่ทำหน้าที่เป็นรากฐานของการเติบโต มาตรฐานการครองชีพด้วยการเลี้ยงดู พัฒนาและเสริมสร้างหลักคุณธรรมและจริยธรรมให้เป็นสมาชิกที่มีคุณค่าและรอบรู้ของสังคม (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2554)

ครอบครัวคือที่ซึ่งนิสัยก่อตัวขึ้น ความเชื่อมั่น หลักการ และอุปนิสัยสำหรับครอบครัวที่มีวัยรุ่น ดังนั้น การพัฒนาบุคลิกภาพทางร่างกายและจิตใจของเด็กจึงได้รับอิทธิพลโดยตรงจากครอบครัวของพวกเขา การเรียนรู้และการขัดเกลาทางสังคมในเด็กไม่ได้เกิดขึ้นมาแต่กำเนิด แต่พวกเขาถูกหล่อหลอมโดยครอบครัวของพวกเขา ครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์จะทำให้สมาชิกไม่สมดุล ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม นำไปสู่การประพฤติก้าวร้าว การติดยาเสพติด พฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือเป็นหนทางสู่การกระทำผิดของวัยรุ่น การทบทวนงานวิจัยก่อนหน้านี้ได้เปิดเผยถึงผลกระทบของการวิจัยครอบครัวเกี่ยวกับการใช้ยาในเด็กและเยาวชน การใช้สาร

เสพติดได้รับผลกระทบโดยตรงจากโครงสร้างครอบครัว ดังที่เห็นได้จากครัวเรือนที่ไม่สมบูรณ์ ส่งผลต่อความอบอุ่นของครอบครัว (เดชา ศิริเจริญ, 2555; พิชิต บัณฑิต, 2552; ยุพา พูนขำ, ประกายดาว พรหมประพัฒน์, กอบกุลไพศาลอึ้งพงษ์ และธนภูมิ สามัคคีคารมณ, 2553) และการที่บิดามารดา แยกทางกัน หย่าร้างกัน มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของเยาวชน (วันัญญา แก้วปาน, 2551)

ดังที่เห็นได้จากข้างต้น รัฐบาลท้องถิ่นสามารถวางนโยบายเพื่อหลีกเลี่ยงและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น การรณรงค์ผ่านสื่อ ประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักรู้ กิจกรรมการวางแผนการให้ความรู้การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โครงการวางแผนติดตาม พื้นที่ และรักษาผู้เข้า จัดกิจกรรมพัฒนาอาชีพสำหรับผู้ที่ได้รับการรักษา ในส่วนของการรักษาและฟื้นฟูผู้เข้าและผู้ติดยาจะได้รับอุปกรณ์และชุดตรวจสอบสารเสพติดให้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อรับการบำบัด พื้นที่ และบำบัด ติดตามและบำบัดผู้เสพยาเสพติด ทั้งนี้แนวทางดังกล่าวซึ่งมีการตีความภารกิจท้องถิ่นในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและมีการแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ วันที่ 28 พฤษภาคม 2562 ตามหนังสือที่ มท. 0810.6/ว 3188 มีการดำเนินการบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับพลังงานในชีวิตจริง รัฐบาลท้องถิ่นมีความรับผิดชอบอะไรบ้าง? จึงจำเป็นต้องมีการวิจัยกลยุทธ์การป้องกันและบำบัดยาเสพติดในจังหวัดร้อยเอ็ด ขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ เนื่องจากสถานะเป็นพื้นที่โซนชั้นในของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและสามารถเข้าถึงเครือข่ายได้ สถานที่แห่งนี้จึงทำหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลและสถานที่ศึกษาที่สำคัญสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องจากประเทศโดยรอบ ดังเห็นได้จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2561) พบว่า ในจังหวัดนี้พบยาบ้ามากกว่า 2,971,176 เม็ด ถือเป็นปริมาณมาก สิ่งที่เราควรทำคือ ระบุแนวทางปฏิบัติที่ดี (Good Practices) เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสร้างหรือสกัดองค์ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างสังคมแห่งสันติภาพและพื้นที่เสพยาเสพติดในท้องถิ่นผ่านกระบวนการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมของชุมชนได้อย่างไร อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ไม่ได้อยู่ภายใต้การสอบสวนอย่างเข้มงวดหรือเป็นระบบใดๆ

ดังนั้นในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดแก่นสารสิน ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวแตกแยก โดยการค้นคว้าสาเหตุที่ทำให้การติดยาเกิดขึ้นในครอบครัว และผลกระทบขององค์ประกอบทางครอบครัว เช่น ความรับผิดชอบทางครอบครัว พลวัตของครอบครัว ความไม่ลงรอยกันภายในครอบครัวเกี่ยวกับการใช้ยาและลักษณะการเลี้ยงดูบุตร ความไม่ลงรอยกันภายในครอบครัว เสนอแนวทางแก้ไขโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างมาตรฐานเดียวกันในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวแตกแยกในจังหวัดร้อยเอ็ดแก่นสารสิน ในอนาคตสิ่งนี้น่าจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ดแก่นสารสิน
2. เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยเอ็ดแก่นสารสิน

3. เพื่อศึกษาผลกระทบของปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
4. เพื่อนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง มาเป็นพื้นฐาน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นทฤษฎีที่มีส่วนเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับการมีส่วนร่วม รายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีสองปัจจัยของ เฮอเบิร์ก (Hertzberg) เป็นทฤษฎีการ จูงใจที่เกี่ยวข้องและสามารถโยงไปสู่กระบวนการมีส่วนร่วมได้ เป็นแนวคิดเกี่ยวกับ การจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ผู้ปฏิบัติงานจะปฏิบัติงาน ได้ผลดีมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน เพราะเขาจะเพิ่มความสนใจในงานและมีความรับผิดชอบ กระตือรือร้นที่จะทำงานซึ่งเป็นการเพิ่ม ผลผลิตของงานให้มากขึ้นในทางตรงกันข้ามหากผู้ปฏิบัติงานไม่พึงพอใจในการทำงานก็จะเกิดความท้อถอยในการทำงานและทำให้ผลงานออกมาไม่มีประสิทธิภาพ

บุญเลิศ จิตตังวัฒนา (2548) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่ปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องร่วมมือ ร่วมรับผิดชอบในกิจกรรม การพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ โดยมี กลุ่มหรือองค์กรรองรับ บุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมการพัฒนาภูมิปัญญา การรับรู้ สามารถคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจ เพื่อกำหนดการดำเนินชีวิตได้ด้วยตนเอง

สันติชัย เอื้องประสิทธิ์ (2551) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของ บุคลากรว่าหมายถึงการ เปิดโอกาสให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริ เริ่ม ตัดสินใจในการปฏิบัติงานและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัว ของบุคลากรเอง การที่จะสามารถทำให้บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเพื่อ แก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของบุคลากรให้ดีขึ้นนั้นผู้นำจะต้องยอมรับ ในปรัชญาการพัฒนาว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมี ความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของส่วนรวมในองค์กร ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ธนาภรณ์ เมทณิสต์ (2543) ได้กล่าวถึงลักษณะแนวทางของการมีส่วนร่วม ดังนี้ การร่วมคิด หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือในการ วางโครงการวิธีการติดตามผล การตรวจสอบและการดูแลรักษา เพื่อให้กิจกรรม โครงการสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์ กล่าวคือ การร่วมตัดสินใจ หมายถึง เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือเรียบร้อยแล้ว ต่อมาจะต้องร่วมกันตัดสินใจ เลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด การร่วมปฏิบัติตามโครงการ หมายถึง การเข้าร่วมในการดำเนินงานตาม โครงการต่างๆ เช่น ร่วมออกแรงร่วมบริจาคทรัพย์ เป็นต้น การร่วมติดตามและประเมินผลโครงการ หมายถึง เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจตราดูแล รักษาและประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

ความหมายของยาเสพติด

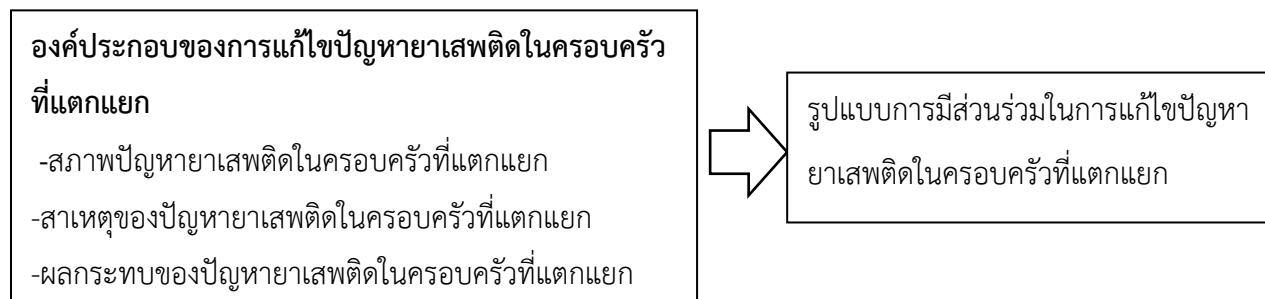
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2561) ได้นิยาม ว่ายาเสพติด หมายถึง ยาหรือสารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ที่อาจเป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ หรือจาก การสังเคราะห์เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่า จะโดยวิธีการกิน ดม สูบ ฉีด หรือวิธีใดๆ ก็ตาม เป็นช่วง ระยะเวลาๆ หรือนานติดกันจนทำให้ร่างกายทรุดโทรมและตกอยู่ในอำนาจหรือเป็นทาสของสิ่งนั้น ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ หรือจิตใจเพียงอย่างเดียว เนื่องจาก (1) ต้องเพิ่มขนาดการเสพยามากขึ้นเรื่อยๆ เพราะเมื่อเสพเข้าไปสักระยะจะเกิดภาวะดื้อยา ปริมาณยาเดิมไม่สามารถทำให้เมาได้ และ (2) เมื่อถึง เวลาเสพยา หากไม่ได้เสพยาจะทำให้เกิดอาการขาดยาทำให้ทรมานทั้งด้านร่างกายและจิตใจหรือจิตใจเพียงอย่างเดียว

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2552 (กองบัญชาการตรวจปราบปราม ยาเสพติด, 2553, ออนไลน์) ให้ความหมายว่า ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ช่วงเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่า จะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อ ร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพยาเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพยาทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลาและสุขภาพโดยทั่ว ไปจะทรุดโทรม จนถึง ขั้นเสียชีวิต

องค์การอนามัยโลก (The World Health Organization) ได้ให้นิยามว่ายาเสพติดให้โทษ คือ สารหรือยาที่รับเข้าสู่ร่างกายจะโดยการรับประทาน ฉีด สูบ หรือดมติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจของผู้ได้รับสารเสพติดในลักษณะดังนี้ (1) มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะขวนขวายหามาเสพให้ได้ไม่ว่าวิธีการใดๆ (2) มีความ โנםเอียง ที่จะต้องเพิ่มปริมาณยาหรือสารนั้นๆ มากขึ้นเรื่อยๆ (3) เมื่อหยุดการใช้สารนั้นๆ จะเกิดอาการ ของการอดและเลิกยา (4) ผู้ที่ใช้อยาหรือสารเป็นเวลานาน จะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพทั้งร่างกาย และ จิตใจ และสังคม และ (5) ติดทั้งกายและจิตใจ สรุปได้ว่า ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือสารวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใดๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ ซึ่งทำให้ผู้ใช้อยาเสพติดต้องเพิ่มขนาดการเสพติดมากขึ้นเป็นลำดับ และมีความต้องการเสพยาเสพติดอย่างรุนแรง ตลอดเวลา

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "รูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์" ผู้วิจัยออกแบบกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มุ่งวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยกำหนดขั้นตอนไว้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากทั้งสองด้านมาวิเคราะห์สังเคราะห์จนได้องค์ความรู้ในการสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการป้องกันและแก้ไขยาเสพติดโดยมีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกเป็นฐาน จากนั้นจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1) คัดเลือกชุมชนและกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญประกอบด้วย

1.1 จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 10 คน

1.2 จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 10 คน

1.3 จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 คน

1.4 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 คน

รวม จำนวน 40 คน

3) จัดสนทนากลุ่ม (Focus group) จังหวัด ละ 1 ครั้ง เพื่อหาสาเหตุและสภาพของปัญหา และแนวทางแก้ไขยาเสพติดในครอบครัวแตกแยก

4) การสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยเครื่องมือที่สร้างขึ้นและได้ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้ว เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่ครบถ้วนและชัดเจน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เสนอต่อผู้นำชุมชนทั้ง 4 จังหวัด คือ ๑) จังหวัดกาฬสินธุ์ 2) จังหวัดมหาสารคาม 3) จังหวัดร้อยเอ็ด 4) จังหวัดขอนแก่น เพื่อขออนุญาตดำเนินการวิจัย และลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการทำวิจัยโดยการทำกิจกรรมกลุ่ม การสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2) ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการลงพื้นที่ด้วยการทำกิจกรรมกลุ่มการสนทนากลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึก ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการวิจัยจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3) ผู้วิจัยกำหนดนัดหมาย วัน เวลาและสถานที่ที่จะทำกิจกรรมกลุ่มการสนทนากลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์เชิงลึก

ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสาร ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2563 – 30 กันยายน 2563
- 2) การลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อการสัมภาษณ์เชิงลึก ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2563 – 3 ตุลาคม 2563

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์การสังเกตการณ์ การสนทนากลุ่มย่อย การจดบันทึก โดยการเสนอข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ ด้วยการตีความ การแปลความ และการจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์แล้ววิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยการวิเคราะห์ข้อเชิงพรรณนาวิธี (Descriptive Ananlysis) ตามหลักการของอุปนัยวิธี (Inductive Method) โดยยึดวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นแนววิเคราะห์เพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงที่ได้ จากการวิจัยโดยกำหนดการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

- 1) จัดหมวดหมู่ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและการสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้มาทั้งหมด
- 2) แยกแยะข้อมูลในด้านต่างๆ ตามวัตถุประสงค์อย่างเป็นระบบ
- 3) เปรียบเทียบข้อมูล ลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกัน
- 4) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ตามหลักอุปนัยวิธีโดยวิธีการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานในการแก้ไขและการป้องกันปัญหาเสพติดในครอบครัวแตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
- 5) สรุปการวิเคราะห์ข้อ และอภิปรายผล

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีการระบาดของยาเสพติดอยู่ในรูปทั้งการค้าและการเสพ ชนิดยาเสพติดที่มีการค้าและแพร่ระบาดในพื้นที่ส่วนใหญ่คือยาบ้า และสุรา มีเครือข่ายยาเสพติดที่ส่วนใหญ่จะดำเนินซื้อขายเฉพาะในกลุ่มที่รู้จักหรือภายในเครือข่าย และมีปัจจัยที่ทำให้มีการขยายวงกว้างในการค้าและเสพยาเสพติดที่ส่งผลให้มีการแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องคือ 1) ผู้เสพรายใหม่มีจำนวนมาก ขึ้นที่พัฒนาตนเองขึ้นจากผู้เสพเป็นผู้ค้า ผู้ลำเลียงยาหรือนักค้ารายย่อย โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหรือเยาวชนที่อาศัยการค้าเพื่อเสพ 2) ผู้ที่ผ่านการบำบัดยาเสพติดที่ไม่สามารถเลิกได้กลับมาเสพเหมือนเดิม มีพฤติกรรมในการเสพเหมือนเดิม 3) นักค้ายาเสพติดจากประเทศข้างเคียงมีการจัดส่งบริการยาเสพติดให้นักค้ายาเสพติดในท้องถิ่นมากขึ้น 4) มีนักค้ายาเสพติดหน้าใหม่รายย่อยมากขึ้นและ 5) มีนักค้ายาเสพติดกลุ่มเดิมหรือกลุ่มผู้ต้องขังที่พ้นโทษมาทำพฤติกรรมเดิม ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2. สาเหตุของปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ในทั้ง 4 จังหวัด เมื่อได้มีการสังเคราะห์แล้ว พบว่า สภาพปัญหาของการติดยาเสพติดเกิดจากสาเหตุหลัก 4 ประการ ได้แก่

2.1 เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ว่า โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนที่เกิดจากความคึกคะนองและการอยากรู้ อยากลอง ผู้ที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ที่เป็นวัยรุ่นที่มีความต้องการอยากรู้อยากเห็น ต้องการทดลองสิ่งแปลกใหม่อยู่เสมอ รวมทั้งพวกที่อวดเก่งต้องการ เป็นฮีโร่และอยากให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับตนเอง ทดลองยาเสพติดโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่ตามมา เมื่อทดลองครั้งแรกอาจจะมีความรู้สึกดีหรือไม่ดีก็ตามแต่เมื่อทดลองเสพอีก ก็ถึงขั้นที่ติดยาเสพติดได้แต่ยาเสพติดบางตัวถึงแม้ทดลองครั้งเดียวก็สามารถติดได้เช่นกัน ในการคบเพื่อนเช่นกัน ถ้าเพื่อนในกลุ่มมีคนที่ติดยาเสพติดอยู่แล้ว โอกาสในการที่จะถูก ชักชวนให้เสพยาเสพติดมีสูงเพราะเมื่อตนเองเสพยาอมชักชวนให้เพื่อนเสพด้วยทำให้เกิดการทดลองใน สิ่งที่ไม่ดีๆ ส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นที่มีปัญหาครอบครัวแตกแยกขาดความอบอุ่น ต้องการหาที่พึ่งพิงทางใจ เมื่อถูกชวนด้วยวิธีการใดๆ ก็ตามไม่ว่าท้ายสุดเมื่อลองแค่ครั้งเดียวอาจจะติดได้ การหลงผิดคิดเชื่อว่าการเสพทำให้มีความขยันอดทนทำงานได้มากๆ อ่านหนังสือได้นานๆ หรือขยันปลดปล่อยจิตใจ เมื่อทดลองเสพติด สารเสพติด เช่น ยาบ้า ยาขยัน เป็นต้น

2.2 สาเหตุจากการถูกหลอกลวง โดยมีพ่อค้าที่ไม่หวังดี ทำการผสมสารเสพติดลงไปในอาหารเพื่อให้คนมาซื้อเรื่อยๆ เมื่อกินอาหารหรือขนมที่มี สารเสพติดรวมในอาหารโดยไม่รู้ตัวตนเองได้เสพยาเสพติดนั้นไป ต่อมาความรู้สึกลอยลางอาหารนั้น อีกเรื่อยๆ โดยไม่ทราบว่าเป็นยาเสพติดที่ผสมในอาหาร จนกระทั่งร่างกายเสื่อมโทรม สุขภาพ เสื่อมลงเรื่อยๆ ไปตรวจถึงทราบว่าตนเองได้ติดยาเสพติดนั้นไปแล้วต้องได้รับการรักษาที่ยาวนาน

2.3 สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วย ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทางด้านร่างกายมักเกิดกับผู้ที่มีความเจ็บปวดอย่างรุนแรง มีโรคประจำตัวหรือได้รับอุบัติเหตุก็ทำตามต้องอาศัยยาที่ทำให้อาการปวด ลดลงถึงแม้จะชั่วคราวก็ตามคนเหล่านั้นก็จะแสวงหาด้วยยาเพื่อให้ตนเองดีขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งมีอาการติดยาเสพติดนั้นได้ส่วนทางด้านจิตที่ ต้องแสวงหาหรือสารเสพติดเพื่อมา บรรเทาอาการเหล่านั้นให้ตนเองมีความสุข หายเครียดชั่วคราวเท่านั้น ไม่ทำการรักษาที่ต้นเหตุของ อาการทางจิต ยาที่ได้รับเป็นการแก้ปลายเหตุ เมื่อหมดฤทธิ์ยา อาการทางจิตก็กำเริบขึ้นมาอีก ต้อง พยายามหาสารเสพติดหรือยาตัวนั้นมาเสพอีกเพื่อให้ตนเองหายเครียดไปงสบายเรื่อยๆ จนติดยาเสพติดนั้นๆ ได้

2.4 สาเหตุอื่นๆ อาศัยอยู่ในแหล่งที่มีการแพร่ระบาดอยู่แล้วการซื้อขายเป็นไปใน ทิศทางที่ง่ายทำให้มีโอกาสลองยาเสพติดได้ง่าย โดยเฉพาะเยาวชนที่มีความกดดันต่อจิตใจ มีปัญหา ครอบครัวหรือส่วนตัว เช่น เด็กที่ไม่มีความสุขที่บ้าน พ่อแม่แตกแยกกัน พ่อหรือแม่เป็นผู้มีบุคลิกภาพ หรืออุปนิสัยไม่ดี ติดสุราหรือยาเสพติด เด็กที่ขาดความรัก เป็นต้น

3. ผลกระทบของปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยกในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า การที่คนในครอบครัวและในชุมชนติดยาเสพติดส่งผลเป็นวงกว้าง เริ่มจากผลกระทบขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ และผลกระทบต่อตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชนสังคม และระดับประเทศ ดังนี้

3.1 ผลกระทบในระดับบุคคลและครอบครัวหรือต่อตัวผู้เสพโดยตรงมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้เสพโดยตรง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ร่างกายเสื่อมโทรมลงเรื่อยๆ ส่งผลต่อภูมิคุ้มกันโรคทำให้ร่างกายอ่อนแอ เจ็บป่วยง่าย ด้านอารมณ์มีการอ่อนไหวมากขึ้น ผู้เสภจะมีความเกียจคร้านไม่ยอมทำงาน ไม่อยากพัฒนาตนเองในทุกๆ ด้าน ครอบครัวเสียชื่อเสียงต่อวงศ์ตระกูล เป็นที่ครหาของสังคมเป็นที่รังเกียจของสังคมไม่มีใครอยากคบหาสมาคม เพราะกลัวเสื่อมเสียชื่อเสียงไปด้วย และต้องเสียเงินและเสียทรัพย์สินเพื่อไปซื้อยามาเสพ

3.2 ผลกระทบระดับครอบครัวผู้เสพยาเสพติดไม่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ปล่อยปละละเลยในการทำหน้าที่ของตนเองทำให้ครอบครัวเดือดร้อนรวมทั้งกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจเพราะเงินส่วนหนึ่งครอบครัวจะสูญเสียไปกับยาเสพติดอย่างไร้ประโยชน์สร้างความเดือดร้อนต่อครอบครัวทำให้ครอบครัวถูกครหา ทำให้ครอบครัวเสียหายชื่อเสียงวงศ์ตระกูล

3.3 ผลกระทบต่อสังคมและชุมชน มีอาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น เช่น การลักทรัพย์ การชิงทรัพย์ จนกระทั่งไปถึงคดีหนักร้ายแรง ทำให้ไม่มีคนต่างถิ่นอยากเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนเพราะเกิดความเกรงกลัวต่อความปลอดภัยของร่างกายและทรัพย์สินทำให้ภาพลักษณ์ของชุมชนเสียหาย ขาดรายได้เข้าชุมชน ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ที่รักษาความสงบของบ้านเมืองทำงานหนักมากขึ้น

3.4 ผลกระทบระดับประเทศทำให้รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณในการป้องกันปราบปราม บำบัดฟื้นฟูรักษา แทนที่จะนำงบประมาณไปใช้ในสิ่งที่จำเป็นอื่นๆ ทำให้ประเทศขาดความมั่นคง คนที่ติดสารเสพติดต้องหาเงินมาซื้อยาเพื่อเสพเมื่อเสพนานๆ จะทำให้ร่างกายทรุดโทรม มีปัญหาสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยเข้ามา รับการรักษาที่โรงพยาบาล รัฐบาลต้องสูญเสียงบประมาณส่วนนี้เป็นจำนวนมาก

4. รูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ซึ่งเป็นชุดของหลักการหรือกลยุทธ์ที่มุ่งให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวข้องกับยาเสพติดภายในครอบครัวที่เผชิญกับความทุกข์หรือผิดปกติ ดังนี้

4.1 การระบุดครอบครัวที่มีความเสี่ยง: สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับการตระหนักถึงครอบครัวในชุมชนที่กำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดและมีความเสี่ยงที่จะพังทลายเนื่องจากปัญหาการใช้สารเสพติด ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการลงพื้นที่ การร่วมมือกับบริการสังคม หรือการสำรวจชุมชนเพื่อระบุดครอบครัวดังกล่าว

4.2 การสร้างเครือข่ายสนับสนุน: สร้างระบบสนับสนุนภายในชุมชนเพื่อช่วยเหลือครอบครัวที่ประสบปัญหาเสพติด ซึ่งอาจรวมถึงการจัดตั้งกลุ่มสนับสนุน สายด่วน หรือศูนย์ชุมชนที่ครอบครัวที่ได้รับผลกระทบสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูล การให้คำปรึกษา และคำแนะนำได้

4.3 การจัดทำโครงการการเรียนรู้: การพัฒนาและดำเนินโครงการริเริ่มด้านการศึกษเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการใช้ยาในทางที่ผิด ผลกระทบที่มีต่อครอบครัว และทรัพยากรที่มีอยู่สำหรับความช่วยเหลือ โปรแกรมเหล่านี้อาจกำหนดเป้าหมายทั้งชุมชนทั่วไปและกลุ่มเฉพาะ เช่น ผู้ปกครอง เยาวชน หรือนักการศึกษา

4.4 ความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ: ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรชุมชน นักสังคมสงเคราะห์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพ หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสนับสนุนที่ครอบคลุมแก่ครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเสพติด ความร่วมมือนี้อาจเกี่ยวข้องกับการแบ่งปันข้อมูล การประสานงานบริการ และการส่งต่อครอบครัวไปยังแหล่งข้อมูลที่เหมาะสม

4.5 การวางกลยุทธ์การป้องกัน: การใช้กลยุทธ์ที่มุ่งป้องกันการใช้ยาเสพติดและส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีต่อสุขภาพภายในครอบครัว ซึ่งอาจรวมถึงแคมเปญทั่วทั้งชุมชน เวิร์กช็อปการเลี้ยงดูบุตร และโครงการเข้าถึงเยาวชนที่มุ่งเน้นการสร้างความยืดหยุ่นและทักษะการรับมือ

4.6 การเข้าถึงการรักษา: ทำให้ครอบครัวที่ต้องการความช่วยเหลือสามารถเข้าถึงบริการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้อย่างเหมาะสม สิ่งนี้อาจเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนให้มีการปรับปรุงบริการด้านสุขภาพ ลดอุปสรรคในการรักษา และการให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือส่งต่อไปยังสถานบำบัดรักษา

4.7 การเสริมพลังให้ครอบครัว: การสนับสนุนครอบครัวให้มีบทบาทอย่างแข็งขันในการแก้ไขปัญหาเสพติดและสร้างชีวิตใหม่ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมทักษะ การให้คำปรึกษา และแหล่งข้อมูลเพื่อช่วยให้ครอบครัวพัฒนากลยุทธ์การรับมือ ปรับปรุงการสื่อสาร และเสริมสร้างความผูกพันในครอบครัว

4.8 การสนับสนุนระยะยาว: ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องแก่ครอบครัวแม้หลังจากวิกฤติการณ์ได้รับการแก้ไขแล้ว ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการติดตามผล กลุ่มสนับสนุน และโครงการริเริ่มในชุมชนที่มุ่งส่งเสริมการฟื้นฟูและความยืดหยุ่นในระยะยาวในหมู่ครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ

เหล่านี้เป็นแนวทางที่มีความสำคัญของการมีส่วนร่วมของชุมชนและความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดภายในครอบครัว โดยมุ่งเน้นไปที่การป้องกัน การสนับสนุน และการเสริมสร้างศักยภาพ

รูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

- การระบุนครอบครัวที่มีความเสี่ยง:
- การสร้างเครือข่ายสนับสนุน:
- การจัดทำโครงการการเรียนรู้:
- ความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ:
- การวางกลยุทธ์การป้องกัน:
- การเข้าถึงการรักษา
- การเสริมพลังให้ครอบครัว:
- การสนับสนุนระยะยาว:

แผนภาพที่ 2 รูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ พบว่า มีการประยุกต์กิจกรรมเพื่อเป็นการส่งเสริมป้องกันปัญหาการติดยาเสพติด ดังนี้

1. จากการสัมภาษณ์ของคนในครอบครัวชุมชนเบื้องต้นของการติดยาเสพติด ประเภทอื่นๆ ต่อมาอีกจึงสามารถนำอบายมุขทั้งหมดนี้ไปวิเคราะห์เพื่อหาสาเหตุเข้าใจ และเห็นโทษของอบายมุขทั้งหมดนี้จะทำให้วิถีชีวิตมีแต่ความเจริญงอกงาม ผู้วิจัยเห็นว่าสาเหตุหลักของการ ติดยาเสพติดกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จึงสรุปหลักอบายมุขที่ทำให้เกิดการติดยาเสพติดตามมามีประเด็นสำคัญ 2 ประการ คือ 1)การเป็นนักเลงสุรา 2)การคบคนชั่วเป็นมิตร โดยการนำกิจกรรมให้สอดคล้อง ดังต่อไปนี้

1.1 การเป็นนักเลงสุรา หรือผู้ติดสุรา และของมีนเมารวมถึงยาเสพติด และการคบเพื่อนชั่วเป็นมิตร มีวิธีการประยุกต์ใช้กับกิจกรรม ดังนี้ (1) จัดกิจกรรมเข้าค่ายสอนให้เยาวชนทราบถึงโทษและผลเสียของยาเสพติด หลีกเลี่ยงการลองดื่มสุรา สูบบุหรี่ ที่จะนำไปสู่การติดยาเสพติดได้ง่ายใช้การอธิบายที่ง่ายต่อการเข้าใจในแต่ละช่วงวัย (2) กิจกรรมที่ควรจัดให้มีในสถานศึกษา เช่น (1)การสร้างแกนนำนักเรียนให้สอดคล้องดูแลเพื่อนนักเรียนด้วยกันเองในเรื่องบุหรี่ยาเสพติด เพื่อป้องกันการติดยาเสพติดตามมา (2)การรณรงค์กิจกรรมไม่สูบบุหรี่ (3)จัดการแข่งขันกีฬาป้องกันยาเสพติด (4)ครูใส่ใจการให้ความรู้เกี่ยวกับภัยที่เกิดจากการใช้ยาเสพติด

1.2 การรณรงค์ลด ละ เลิก ยาเสพติดในชุมชน มีสัตรีวังไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาดในชุมชน และพยายามขจัดปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดให้หมดไปกับชุมชน รวมถึงพยายามรักษาสิ่งที่ดีงามเอาไว้โดยกระบวนสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยให้ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อการแก้ไขปัญา และมีการคอยเฝ้าระวังไม่ให้มีปัญาที่แก้ไขได้แล้วกลับมาเกิดขึ้นอีก

1.3 การพึงระวังไม่ให้เกิดการกระทำผิด มีวิธีดังนี้ โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันยาเสพติดโดยการจัดอบรมหรือเข้าค่าย ให้ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดในทุกด้าน ครอบครัวและชุมชนโดยนำชุมชน ต้องมีการรณรงค์สร้างแกนนำในการต่อต้านยาเสพติด

1.4 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนในชุมชน ถ้ามีคนในชุมชนติดยาเสพติด ต้องนำเข้ารับการบำบัดเพื่อเลิกยาเสพติด กิจกรรมบำบัดการติดยาเสพติดด้วยความสมัครใจ จัดโครงการรับคนดีสู่ครอบครัวและชุมชน

1.5 กิจกรรมในโรงเรียนให้นักเรียนทำความดีแก่สังคม เช่น กิจกรรม ๕ ส ช่วยกันเก็บขยะ ทำความสะอาดชุมชน โรงเรียน วัด ชุมชน ชุมชนสัมพันธ์ รณรงค์ทำความดีเพื่อสังคม

1.6 การเพียรรักษาสังตังาม มีการจัดกิจกรรมรณรงค์การทำความดีเพื่อชุมชนอยู่เสมอ เช่น กิจกรรมทำความสะอาดชุมชน กิจกรรมทำบุญร่วมสวดมนต์ทุกวันพระหรือทุกเดือน โครงการยกย่องชมเชยคนดีผู้ประพฤติดีในชุมชนเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้คนอื่นปฏิบัติตาม

สรุปได้ว่าครอบครัวเป็นแหล่งสร้างนิสัยความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติสำหรับครอบครัวที่มีวัยรุ่น อิทธิพลของครอบครัวจึงมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งทางกายและใจของเด็ก (เดชา ศิริเจริญ, 2555) การเรียนรู้และการปรับตัวทางสังคมของเด็กไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่ได้รับอิทธิพลจากครอบครัว หากครอบครัวมีความบกพร่องก็ย่อมส่งผลกระทบต่อสมาชิกในครอบครัวขาดความสมดุล ในครอบครัว มีผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม นำไปสู่การมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน เช่น พฤติกรรมเกร่ ก้าวร้าว ติดยาเสพติดหรือเป็นหนทางสู่การกระทำผิดของวัยรุ่น จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมางานวิจัยด้านครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นพบว่ารูปแบบครอบครัวมีผลต่อการใช้ยาเสพติดโดยตรงในลักษณะครอบครัวที่แตกแยก ส่งผลกระทบต่อความอบอุ่นในครอบครัว (พิชิต บัณฑิตเอก, 2552; ยุพา พูนขำ, ประกายดาว พรหมประพัฒน์, กอบกุล ไพศาล อัมพงษ์ และธนภูมิ สามัคคีคารมณ, 2553) และการที่บิดามารดา แยกทางกัน หย่าร้างกัน มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของเยาวชน (วันัญญา แก้วปาน, 2551)

สภาพปัญหาเสพติดของชุมชนในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ 4 จังหวัดเมื่อได้มีการสังเคราะห์แล้วพบว่าสภาพปัญหาของการติดยาเสพติดเกิดจากสาเหตุหลัก 4 ประการคือ 1) เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ 2) สาเหตุจากการถูกล่อลวง 3) สาเหตุที่เกิดจากความเจ็บป่วยทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ 4) สิ่งแวดล้อมและครอบครัว เช่น การคบเพื่อนไม่ดี คนในครอบครัวทำเป็นแบบ อย่าง

ดังจะเห็นได้ว่าในรูปแบบการมีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหายาเสพติดในครอบครัวที่แตกแยก: กรณีศึกษาพื้นที่กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ที่ประชากรอาศัยอยู่ใกล้แหล่งชุมชนที่ค้ายาเสพติดหรือมีผู้เสพเยอะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (พรศรี พัฒนาพงษ์, 2550) เรื่อง ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดใน สถานศึกษา พบว่า การแพร่ระบาดของยาเสพติด มาจากครอบครัวที่ไม่มีความสุข การหย่าร้าง บิดามีภรรยาน้อย ดื่มสุรา แม่เล่นการพนัน หรือไม่ก็มาจากครอบครัวที่มีช่องว่างระหว่างวัย บิดามารดาไม่เข้าใจกัน สภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่มีการค้ายาเสพติด หรือผู้ใกล้ชิด สภาพจิตใจอ่อนไหวเป็นคนขาดความเชื่อมั่นในตนเองง่ายแก่การถูกล่อลวง และสอดคล้องกับ (วราภรณ์ มั่งคั่ง และคณะ, 2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเริ่มใช้ยาเสพติดอายุ 15 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.90 รองลงมา อายุ 14 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 กลุ่มตัวอย่าง

ส่วนใหญ่ใช้ยาบ้า ร้อยละ 86.30 รองลงมา คือ ยาไอซ์ ร้อยละ 63.7 ส่วนใหญ่ใช้ยาเสพติดมากกว่า 1 ชนิด ร้อยละ 73.39 สาเหตุของการใช้ยาเสพติด คือ อยากรองร้อยละ 77.40 เพื่อนชักชวน ร้อยละ 54.80 ปังจี้ความแตกแยก ในครอบครัว มีอิทธิพลและสามารถร่วมกับการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชายในศูนย์ฝึกและอบรม เด็กและเยาวชน ได้ ร้อยละ 13.30 ($p < .05$)

ดังนั้นบุคลากรทางสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพของวัยรุ่นชายควรตระหนักถึงการประเมินประเด็น ความแตกแยกในครอบครัว และพัฒนารูปแบบ/กิจกรรม วิธีการลดความแตกแยกในครอบครัว เพื่อการป้องกันและ แก้ไขปัญหาการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย และสอดคล้องกับ (อุทัย กมลศิลป์ และคณะ, 2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก ปีการศึกษา 2556 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเกิด จากความต้องการทดลองของเด็ก ผู้ปกครองไม่ยอมรับความจริงที่ลูกของตนติดยาเสพติด พฤติกรรมการชอบ เลียนแบบดาราหรือสื่อตามโฆษณาต่างๆ การคบเพื่อน ปัญหาความแตกแยกของครอบครัว การถูกหลอกลวง สภาพแวดล้อมและสภาพเศรษฐกิจในครอบครัวทำให้พ่อแม่ ไม่มีเวลาดูแลลูก ลูกจึงหันไปหายาเสพติด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากข้อมูลผลการวิจัยผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางการพัฒนาควรดำเนินการดังนี้

1. การจัดกิจกรรมเพื่อการแทรกแซง: พัฒนาโปรแกรมการแทรกแซงแบบกำหนดเป้าหมายโดยมุ่งเน้นที่การ ป้องกันการเปลี่ยนจากการติดยาเสพติดเป็นการค้า การป้องกันการกลับเป็นซ้ำหลังการรักษา และกลยุทธ์ในการต่อต้านอิทธิพลของผู้ค้ายาเสพติดจากต่างประเทศ
2. การรณรงค์เพื่อสร้างการตระหนักรู้: ดำเนินโครงการริเริ่มด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับ อันตรายของการใช้ยาในทางที่ผิด รวมถึงพฤติกรรมหลอกลวง และเพื่อให้ความรู้แก่ครอบครัวเกี่ยวกับการรับรู้และ แก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
3. การทำงานร่วมกัน: เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ผู้ ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพ และองค์กรชุมชนเพื่อต่อสู้กับการค้ายาเสพติด เพิ่มการเข้าถึงการรักษา และให้การ สนับสนุนที่ครอบคลุมแก่ครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ
4. การเสริมพลังให้กับชุมชน: ให้อำนาจแก่ชุมชนในการใช้มาตรการเชิงรุกในการระบุครอบครัวที่มีความ เสี่ยง จัดหาเครือข่ายการสนับสนุน และใช้ระบบการสนับสนุนระยะยาวเพื่อส่งเสริมการฟื้นฟูและความยืดหยุ่น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนโดยเฉพาะครอบครัว แยกแยกที่เป็นกลุ่มเปราะบาง

เอกสารอ้างอิง

- กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. (2553). สถิติการจับกุมคดียาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด.
- เดชา ศิริเจริญ. (2555). เด็กกับอิทธิพลของครอบครัว. *วารสารนิติศาสตร์*. 3(8), 12-17.
- ธนาภรณ์ เมทนีสุดดี. (2543). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่มีต่อการรับบริการสื่อวีดิทัศน์ : ศึกษาเฉพาะกรณี วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: เพรสแอนด์ดีไซน์.
- พรศรี พัฒนาพงษ์. (2550). ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พิชิต บัณฑิตเอก. (2552). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน: กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน*. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ยุพา พูนขำ, ประกายดาว พรหมประพัฒน์, กอบกุล ไพศาล อังพงษ์ และ ธนภูมิ สามัคคีคารมณ. (2553). *การส่งเสริมสุขภาพป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงและปัญหาสุขภาพเยาวชน*. สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย: กระทรวงสาธารณสุข.
- วันัญญา แก้วแก้วปาน. (2551) พฤติกรรมอาชญากรรมกับประวัติการใช้ยาเสพติดของเยาวชนในสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน [บ้านกรุณา] . กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราภรณ์ มั่งคั่ง, จินตนา วัชรสินธุ์ และ วรณี เตียววิเศษ. (2559). ปัจจัยครอบครัวที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นชาย ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแห่งหนึ่ง. *The Public Health Journal of Burapha University*. 11 (2), 53-63.
- สันติชัย เอื้อจงประสิทธิ์. (2551). *สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากร*. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2554). *รายงานประจำปี 2554 สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว*. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ปปส.). (2561). *รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ 2561*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ปปส.).
- อุทัย กมลศิลป์ และคณะ. (2556). กระบวนการบริหารเชิงยุทธศาสตร์เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ในศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหนองพอก ปีการศึกษา 2556. *ธรรมทธรศน์*, 17 (1), 59-71.